

SETMANARI CATALÀ

10 CÈNTIMS lo número

—; Si que tinch signe fatal!
 ¡Jo si que ho tindré ben gras!
 ¡Tirania abaix y á dalt!
 ¡Los hereders de Pallás!...
 No sé si menjaré pas
 lo gall d' indi de Nadal.

La sabateta al balcó

CADA any al acostarse aquesta diada se 'm presenta á la imaginació lo *dematí de la meva vida* com deya aquell poeta que tan sols creya en la pau dels sepulcres y en la excelencia del xarel·lo.

Y veuen? fins 'm venen ganas de plorar... sort que desseguit ve al meu socorro la tranquilisadora filosofia y m' aconsella que 'n comptes d'enternirme, lo qu' haig de fer es ferme un tip de neulas y després ofegarlas ab un bon got de vi moscatell de la Viuda de Robert, de Sitges, que es lo *summus* de's vins de la nostra terra.

Ja ho veig qu' es trist veure com se descargola la beta dels anys, al cap de vall de la qual s' hi trova aquell caixó tan desitjat pel *Cantor de Teresa*, pero que á mi 'm fa tornar la pell de gallina.

Pero ¿qué hi podem fer? ¿Qué se 'n treu de desesperarse si aixó fora com *piler de l'eau dans le mortier*, com diuen los fills de Sant Lluís.

¡La sabateta al balcó!.. Jo 'm recordo be de quan la meva pobre mare me li p sava... un parell de sabatetas compradas á la Tapineria, duras com esclops, ab reforts de cartró-pedra, qual estrena 'm costava cada vegada una llaga á cada taló... Ja 'l pagava ben car aquell sabre de pasta ensucrada y 'ls dos *esclopets* que hi trobava á dintre, la matinada dels Reys.

¡Pobre mare meva!... átomo perdut en los cósmos!..... escencia d' amor esbravada per l' espay sideral!

¡Qui pogués altra vegada reunir las moléculas que 't constituían, y tenir la potencia organitzadora del Gran Artífice pera tornar á darte vida!... ¡Ab quin plaher saborejaría aquell bes sublim rebut ab infantil indiferencia al presentarme los modestos obsequis dels ideals monarcas d' Orient!.. ¡Ab quina delicia m' enmirallaría en tos ulls amorosos, ara que tot aquell idili es sols un recort.... una idea... un sómni... res!...

Va, va, aixuguemnos aquesta llágrima que sens voler m' ha caygut dels ulls y deixém la corda sentimental en aquest Univers hont tot es mentida, desde l' enganyós trascurs del temps que deixa d' existir quan no 'l mideixen las sensacions, fins lo color blau de la extensa volta hont rodan bojas, vertiginosas, simulant sardanas salvatjes, legions d' humanitats sobre volcans presoners per las lleys de lo desconegut.

¡Ditxós del home quan en la edat aquella en que tot se li fa reyal, posa la sabateta al balcó y somnia al poch rato en la poética odisea dels tres reys; ¡fábula sublime de la imaginació hebrea que donará encara sigles y mes sigles de joya á aquets angelets rossos que son las delicias del *hogar*!.. ¡Ditxós de qui, abans de ficar lo raiocini escrutador sobre la escencia dels objectes torna altra vegada á las regions de lo impalpable é invisible.

L' época de posar la sabateta al balcó, es, en la vida del home, la més felís, perque mentint la seva imaginació, está en completa armonía ab tot lo existent; las passións qu' han de atormentarlo están encara tancadas en la crissálida de la infancia, com hi están las alas de la papallona que han de ser abrasadas al desplegar-se confiadas y lleugeras á la llum de la vida.

¡Y pensar que hi ha seirs tan desgraciats que 'ls passa aquesta edat ditxosa sense experimentar ni las delicias que dona lo posar la sabateta al balcó!

Prop de casa hi ha una familia pobre, molt pobre, tant, que á duras penas poden proporcionar-se lo necessari per la vida.

Ara farà un any va tenir lloch en aquella estancia una escena que 'm va commover, pero commover de debó. Era la vigilia dels reys... un noyet de quatre anys, únich fill del infelís matrimoni que componía dita familia, va obrir ab cuydado lo balcó y va colocar sobre la llosana un parell de sabatetas... Yo l' estava contemplant... ab la precipitació que va ferho. vaig coneixer que la pobre criatura dava aquell pas ab complet desconeixement dels seus papás. Ell pensaría ab la ignocencia de la infancia, que al passar los reys habían de depositar la tradicional dádiva en los objectes qu' allí depositava. Vaig ficarme al llit y fou tanta la impressió que 'm feu l' acció d' aquella criatura que va succehirme lo que no m' havia succehit de molts anys: vaig somiar als reys d' Orient passant per lo meu carrer y omplint de joguinas y confituras totas las sabatetas qu' estaban depositadas en lo sens nombre de balcóns... pero deixant de ferho únichament en lo balcó de la infortunada criatura. Vaig despertarme més impressionat encara, y al clarejar, esclavisat per aquella idea que, sense saber per qué, 'm molestava, vaig correr al balcó y vaig obrirlo febrosament.

Al sortir dirigeixo la vista á la renglera de balcóns y van presentarse en la realitat tal com se m' habían presentat en sómni. Tots estaban plens de joguinas y confituras menos lo del meu pobre vehí: las sabatas estaban en lo balcó, tal com va posárlashi la pobre criatura á la vigilia.

De prompte y ab la mateixa precipitació en que va obrirse la nit abans, s' obra aquell balcó altra vegada y surt ab camiseta, sonrient, aquell nin, pintada l' ansia en la seva fisonomia angelical.

La primera mirada fou á las sabatetas vuydas.. luego aixecá'ls ulls pera mirar las altras proveh' das dels balcóns vehíns, y al tornarlos á posarsobre las sevas, va en rodar dos llágrimas; una era la d' aquell ánge! de la desventura, humillat y avergonyit de l' agena grandesa; l' altra era meva, de commiseració y de rabia. De commiseració per aquell ser desheredat; de rabia per aquella palpable negació de la providencia.

SERRALLONGA.

La tornada d' en Marti Camps

BRODEU broadoras, brodeu creus y estrellas,
brodeu bonas faixas, brodeu entorxats
pel rey de ia guerra que ve de Melilla,
cansat de batallas, de fer mortaldats.
Quan posi las plantas demunt nostra terra,
canons y campanas, que no parin gens,
teixiuli coronas, porteulo entre palmas
que ve de Melilla, lo rey dels valents.
Fem pas al ilustre, al home terrible,
al guerrer mes noble del poble Espanyol,
descubrius la testa, quan passi pels pobles,
que ve de Melilla, de se 'l gran bunyol.

JOAN PLANA.

A UNA RASPA

(LA DEL TERCER PIS DE CASA)

Escolta, ninfa d' ayguera,
retrato, cara de rap,
marquesa de la sàl sosa
y baronesa del all.

La que te 'l nas com un préssech,
la boca com un calaix,
los ulls com pinyols d' oliva
y las orellas de pam.

La que té la cara plena
de uns sots tan fenomenals
que sols poden compararse
á n' els que té l' empedrat
de la plassa de Sant Jaume
ó á n' els del carrer del Call.

La que 'ls dijous á la tarde
juga á fet ab los soldats,
sense donarsen vergonya,
al mitj de la Plassa Real.

La que sab fer corre l' unglá
quan va á la plassa á comprar,
y, per fi, la que mantén
de tabaco á n' el criat
del cosí de la senyora,
al porté, al municipal
de punt, al escombriayre
y á quatre ó cinch més truháns.
¡Oh, tú! raspa filarmónica,

jo no sé si t' has ficsat
en que m' estás fent la llesca
ja fa cinch, sis ó set anys,
tu ets la meva pesadilla,
tu ets 'l meu torment d' ensá
que las sarsuelas d' un acte
s' han fet senyoras del art
escénich. Per culpa d' ellas
jo 'm consumeixo la sanch;
per culpa d' ellas... y teva,
puig quan te pots agafar
ab alguna americana,
massurka, schotis ó wals
d' alguna obreta d' aquestas
que s' haji fet popular,
desde 'l matí, quan te llevas,
hasta qu' á dormir t' en vas
á tots los vehíns de casa
aixordas ab los teus brams.

Llavoras de *La Gran Vía*
á cada punt, ja se sab:
pobre chica la que tiene
que servir... y ¡anda si vas!

Quan *La Diva: Amigo soy*
de Baltasar ¡Baltasar!

Quan *De Madrid á París*,
cada mitj' hora ó tres quarts,
¡A mí me llaman la chata!

y en fi, vaja, sempre igual;
darrera una cansó, l' altra:
després d' un bram, l' altre bram.

Are mateix, ab *El Duo*
de La Africana ¡Sant March!
per culpa teva la jota
crech que se m' ha indigestat.
No cantes más La Africana...
tens rahó, ¡no cantes más!
que quan sento aquesta veu
de merlòt encostipat,
creu que m' enfado de veras,
y jo, que may m' hi arriscat
á matar ni una aureneta,
creume que quan tinch las sanchs
encesas, 'm veig ab cor,
y conech que soch capás
fins de fer un raspicidi.

Ja ho sabs, raspa musical,
fámula cómico-lírica,
desde avuy *no cantes más*
ni *La Africana* ni res,
perque si no, 't xafo 'l nas
ó dich á quansevol gura
que 't proporcioní un... bossal.

OCLIME OILL.

Las floristas de la Rambla

Hi la Rambla hi ha floristas
pero entre ellas n' hi ha
una per... enamorá
y un' altra... per fer conquistas

No es poden pagá á cap preu
(y es cosa que molt me cou)

Molt bonica es la del 9
y molt maca es la del 10.

L' una es alta, encisadora,
mitj rojeta y molt ben feta;
l' altra es blanca, petiteta,
guapíssima, encantadora.

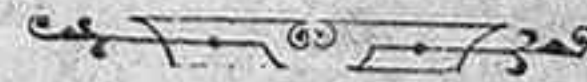
Si l' una es de cabell, rossa,
y figura escultural,
l' altra es una mossa real,
ó més ben dit: real mossa.

Si per la del 9 pateixo
y ab molt gust.. m' hi casaría,
á la del 10... li daría
tot lo que avuy posseheixo,

En fi, las trovo tant macas,
tant bonicas, tant y tant,
que 'ls faría á cada instant
petóns... fins per las butxacas.

SALVADOR BONAVÍA.

A UNA GUETA

SONET

Com voleu que á la vostra imatge vella
ab armoniosas notas ensalsi are,
si la tenu tan arrugada y rara
que contemplanta soís ja 'm fá escudella.
Dirvos que guapa sou com una estrella
ó be un ser divinal sense cap tara
fora insultaus á fé, y no so encara
per cometre eixa falta, tan trapella.
No he nascut per aixó, busqueu á un jove
que sá piga adularvos, fresch, alegre,
(qu' es com buscar la lluna á dintre un cove)
y aquell us fará veure lo blanch, negre;
puig jo, com la mentida may abono,
encárrechs d' eix tenor á un altre 'ls dono.

J. T. y R.

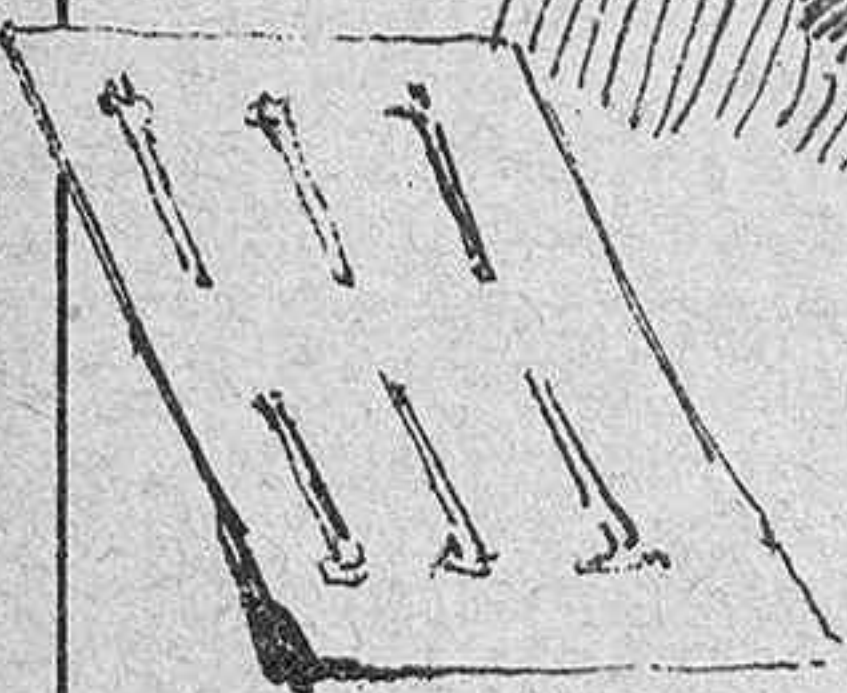
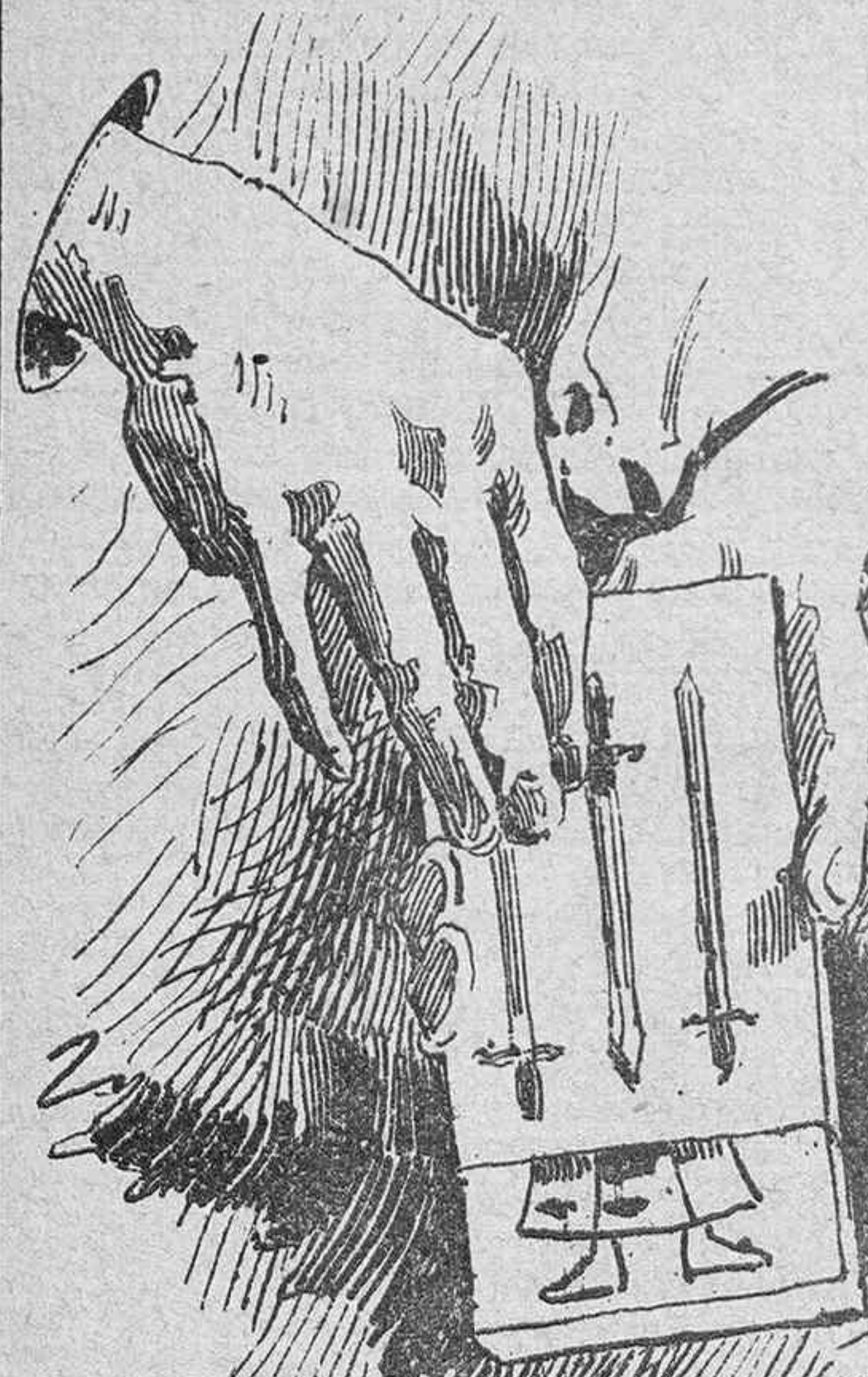
LOS REYS LLETXOS

Los que 'nc han dat caballs, espingardas y... pallisas.

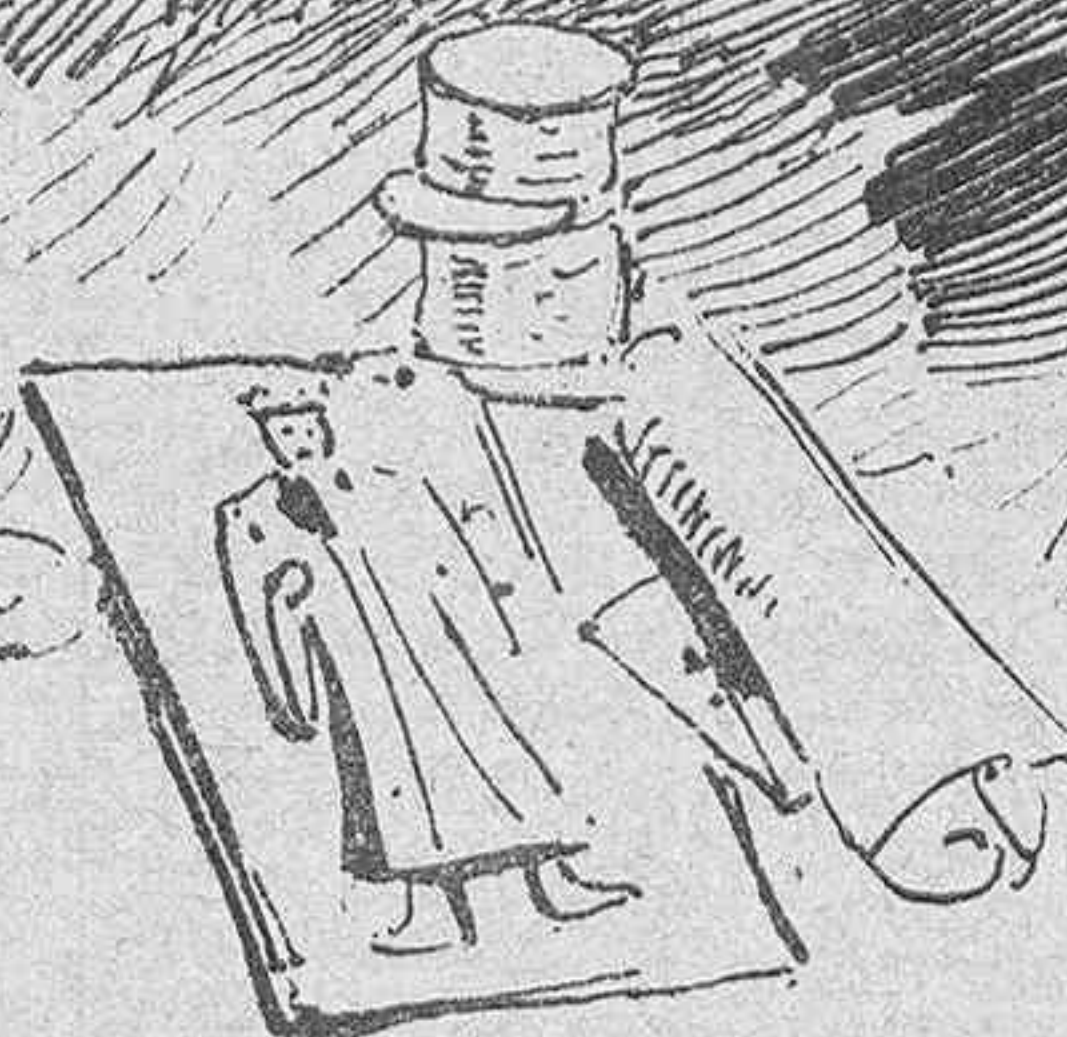
Los perseguits (quan no donan anguila).

Los qu' encara los troban dolsos de sal.

Los que no 'n volen.

Rosello

LA TOMASA
FÍ DE SIGLE

Costello

93

—¡Honral... Quan ne tenia ningú me 'n va demanar
cinch céntims; ni 'ls pares de familia... ¡Au, embus-
teros!

Un matrimoni felis

I

TRES MESOS justos feya que 'l senyor Pau y la seva senyora s' havían casat, y ja comensavan á disputarse, y fins s' haurían tirat los plats pel cap si no fos que 'ls detenía la pòr de trencarlos y tenirne de comprar de nous.

Y, á pesar d' aixó, sápigam que tan ell com ella eran dugas excelentas personas, massa bonas, particularment ell era lo que vulgarment se 'n diu Pau de nom y de fets.

De carácter algo débil, lo senyor Pau era incapás de negar un favor á un amich, y encara molt menos á una amiga.

Ella, per no ser menos que 'l seu marit, tampoch era gens dolenta... Al contrari,.. quan ella sortía al carrer, tothom deya: «Quina bona mossal!» Aquí tenen una prova convincent de si era bona la senyora del senyor Pau.

II

Verdaderament feya llástima veure un matrimoni compost de tan bonas personas, disputarse com qualsevol altre compost de personas dolentas.

L' imparcialitat m' obliga á fer constar que fou ell, (encare que sembli estrany), qui va cometre la primera falta. ¿Cóm va ser, diuhen? Vagin llegint que ja ho sabrán.

III

Lo senyor Pau patía, y pateix encara, una dómomania qu' estich segú no se la treurá may més de sobre.

Desde cinch anys abans de casarse, tenía la costúm cada vespre, després de sopar, d' anarsen cap al París á fe 'l passo de céntim en companyia de uns seus companys tan aficionats com ell á las fitxas. Es lo que deya ell: «Primer me 'n aniria al llit sense sopar que sense fe 'l dómimo.»

Y efectivament, fins al día que 'l rector de la Mercé li va llegir la epístola del seu patró, cap nit va deixar d' assistir al París. Allí l'haurían vist cada nit ab en Pujol, en Camps y en Torrents, ab las fitxas á las mans, procurant fer *passá* als contraris y *escanyant* tants dobles com podia, fins que 'ls mossos, abaixant los metxeros dels aparatos de gas, donavan á compendre que ja era hora d' anar á retiro.

IV

Tot lo primer mes de casat lo senyor Pau va fer *campana* al café, ab prou disgust dels seus companys y fins m' atrèveixo á dir d' ell mateix; pero á principis del segón va poder més lo dómimo que la dona, y lo senyor Pau no va poguer resistir més temps la tentació de tornar á las *andadas*.

Ell prou s' havia fet lo pensament de tornar á casa á las deu, pero no contava ab los seus tres *inseparables*, que van retenirlo fins á las dotze.

Quan lo senyor Pau arrivá á casa seva... ¡no ho vulguin saber l' escándol que li va moure la seva senyora!

De murri, mal home y perdut, no'l va deixar; á lo que ell va contestar que no era cap noy y que no volía que ningú se li posés las calsas; y per demostrarho aixís, á la nit següent no va compareixe á casa fins á la una, lo que li valgué una altra bronca corretgida y aumentada.

V

Veient la senyora del senyor Pau que no 'n surtiría de cap modo, no tingué més remey que buscar la manera de no quedar sola á casa las horas que 'l seu marit passava fent lo *passo*.

Y com que la tal senyora, á pesar de ser molt bona, era molt peruga y un xich massa venjativa, va demanar al Eduardo, (un cosí seu, oficial de caballería), si per favor especial li volía fer companyia unas quantas horas cada nit.

Lector: ¿si una casadeta de tres mesos y de... bonas formas, com la senyora del senyor Pau, te demanés un favor per l' istil, li negarías? ¿Vritat que no? Donchs igual va fer l' Eduardo Després, com qu' eran cusins... ja ho diu lo ditxo: «Com més cusins, més... amichs.»

VI

Una nit lo senyor Pau va tornar á casa á dos quarts de dugas, y ella, res; ni va obrir la boca.

A la nit vinenta lo senyor Pau retirava á las dugas ab la mateixa indiferencia per part de la seva senyora.

—¡Ganga!—va pensar ell;—aixó es que ja hi está acostumada.

Pero 'l senyor Pau no s' explicava facilment un cambi tan repenti; aixís es que á l' hora de dinar, quan estavan tots dos á taula, ell va insinuarli algo respecte al assumpto.

Pero ella, fent una rialla indefinible pero maliciosa, contestá:

—No t' en fihis gayre de mi... Qualsevol día que m' enfadi 't trobarás que no pots entrar perque posaré la balda y no tindrás més remey que anarten á dormir á la fonda.

VII

Un día no sé si es que á l' Eduardo se li va parar lo rellotge, ó potser perque 's va entretenir més temps que 'ls altres días fent companyia á la cusina, lo cas es que quan menos pensavan ell y ella ab lo senyor Pau, aquest trucá á la porta.

—¡Reyna santíssima... es ell!—digué la senyora del senyor Pau, tremolant.

—¿Quí es ell?

—En Pau... lo meu marit...

—Oh! sent aixís no t' espantis. Jo 't defensaré hasta llensar la última gota de... y aquí l' Eduardo, demostrant un valor que tal vegada en lo camp de batalla no l'hauría tingut, despenjá lo sabre del penjarrobas y anava per obrir la porta, quan ella, revestintse de valor, digué:

—¡Altol no obris la porta ni obris la boca; ja veurás jo com tot ho arreglo;—y dirigintse á la porta aixecá la reixeta y preguntá:

¿Quí demana?

—Obra; soch jo...

—Ah... ets tú? Donchs mira, pel mateix camí que has vingut; ja t' en pots entornar...

—Vaja, vaja; obra la porta y deixat de bromas qu' e tart y...

—¿Vol ploure, vritat? Donchs ja pots esperar-te sentat si 't creus que jo tinch d' obrirte. Recordat que ja 't vaig avisar l'altre día, ab aixó, ja ho sabs; si vols entrar comensa per tirar la porta á terra.

Deya aixó ab un accent tan resolut que al senyor Pau ja no li capigué cap dupte; si volia entrar havia d' esbotzar la porta.

Aixís anava á ferho, pero va repensarse.—Evitém l' escándol,—digué entre ell mateix.—Ben mirat jo 'n tinch la culpa de tot aixó, y fins á cert punt reconech que mereixo aixó y molt més... ¿Pero ahont vaig á aquesta hora?... ¡Ah! quina idea...

Lo ditxo diu: «De lo perdut treune 'l que puguis.» Nada, nada; no hi pensém més.

Y aixecant la veu, digué:—Bueno; ¿que vols obrir ó no?

—¡No, no y no!—contestá ella.

—Donchs diverteixte forsa.

—Fes lo mateix.

VIII

—¿Y donchs, cóm ha sigut aixó?—va preguntar en Pujol quan lo senyor Camps va arribar al café.

—Senzillament, que la dona no m' ha volgut obrir y no hi pogut entrar á casa. Pero, per xó, millor; desde avuy endevant podré estar ab vosaltres fins á la matí-nada... Com qu' ella mateixa 'm dona 'l pretext...

—¡Bravo; bravíssim!—digué 'n Camps.

Per celebrar dignament *tan fausto acontecimiento*, pro-
poso qu' entre tots quatre comprém un ram de flors y en Pau que s' encarregui de regalarlo á la seva simpá-
tica costella.

¿Aprobat?

—Aprobat!—contestaren tots.

IX

L' endemá lo senyor Pau, més manso qu' un anyell, presentava 'l ram de flors á la seva senyora, qu' acep-
tantlo molt contenta digué per disculparlo de la nit passada:

—Aixó que hi fet aquesta nit ho faré sempre que 'm passi pel cap. Vull dir que no creguis que regalantme flors tingui de cedir en lo més minim.

—No vull pas altre cosa,—pensava 'n Pau.

Com no m' obri la porta... cap á fe 'l passo falta gent.

X

Desde aquest día en Pau y ia seva senyora viuhén d' alló més felissos. Ell, perque passa tota la nit y part del día en companyia d' en Pujol, en Camps y en Tor-
rents; y ella perque cada nit te 'l seu cosí á casa, quina companyia se li fa més agradable que la del sen marit.

LLUIS SALVADOR.

Any nou, vida nova..!

A mon apreciat amich, Ramón Estany, editor y redactor
del periódich LA TOMASA

APRECIAT amich Estany:
tenint per costum la broma,
agafo altre cop la ploma
per no deixarla en tot l' any.
Si fins ara, per mon dany,
puch dir, m' hi deixat abatré
per la peresa, combatre
desitjo, no espero més;
no vull que 'l *noranta quatre*
se sembli al *noranta três*.

Any nou, vida nova, diu
un adagi molt antich
y jo, encara que m' enrich
dels adagis, seré actiu.
Sent la meva *clepsa* un niu
de *historietas substanciales*,
tant si tinch com no tinch rals,
treyent de mi la galbana,
vos daré cada setmana
un carro de *originals*.

No vull que diguin de mí,
que no miro per *la casa*,
vull escriure en LA TOMASA
fins que deixi de sortirí.
Versos tindreu á desdí,
cuentos fins que direu prou,
y com sé que incrédul sou,
prompte 'n tindreu una prova,
portant una vida nova
ja qu' hem entrat á l' *any nou*.

JOSEPH M.ª CODOLOSA.

AL VANO DE UNA DONA

QUAN t' acostis á la orella
per tapar del sol l' ardor
á ta senyora, tan bella,
qu' es la reyna del meu cor,
dígalí, que un home hi há,
(peró aixó, que ningu ho senti)
que no la pot oblidá
per mes que 'l contrari intenti.
Que 'l que per ella sofreix
al mon no hu sofreix ningu,
qu' ha fós mes d' un pam de greix
sols per ella, de segú;
puig molta falta li fan
aquells diners qu' ella sab
li vaig deixar pel seu sant
dels que may mes n' he vist cap.

GUERRITITA.

AHIR Y AVUY

TAN bonica vaig trovarte,
tan hermosa y encisera,
que al veure 't, sens cap quimera
molt prompte 'm vas agradar:
te vaig veure y vaig tractarte,
y tot lo teu m' agradava,
ta mirada m' extassiava...
¡quan prompte 't vaig estimar!

Te buscava á totas horas
ab afany y ab alegría;
tenirte á ma companyia
era mon únich gosar;
semblava sempre que 't veyá,
tant ta virginal figura
com la atractiva hermosura
may de mí 's van apartar.

Vaig trovarte tota sola
distreta en ta casa un día,
y jo foll y ab alegría,
un dols bés te vaig donar;
ab tendresa vas mirarme;
Tas galtas, com dos rosellas
van tornarse de vermellas;
vas somriure, y vas callar.

Desde aquell instant, oh, ditxa!
no sabia lo que 'm feya;
tan prompte tot sol somreya,
com me posava á plorar;
y en mos somnis de bonansa
tan sols veyá ta bellesa:
¡ja ma passió estava encesa
y no 's podia apagar!

Tanta ditxa vá acabarse:
en un jorn de mala lluna,
vaig sapiguer per fortuna
que ja sabias aymar,
y qu' estimavas á un altre,
y que per ell donarias
ta existencia, si podias,
per poguerlo contemplar.

Vá fugirne sens racansa
de mi aquella passió ardenta,
y ta mirada potenta
ja no 'm lograva extassiar.
Avuy t' ódio y t' abandono,
y fins te tinch aborrida;
¡qu' es estrany! sembla mentida
que 't gués pogut estimar!

UN A. VENDRELLENCH.

¡¡MAY MES!!

SEMI-MONÓLECH

DESd' avuy si, va formal,
may mes cap calaverada,
haig de ser home com cal,
no vull malgastar ni un ral
ni fer cap animalada.

Las donas, ¡lluny! que may més
las pugui veure la cara;
no concurriré 'ls cafés,
vull viure be com qui mes,
vull ser un home desd' aré.

Haig de fer un pensament;
haig de buscar-me una dona,
puig per un home, es dolent
en un temps tan poch calent
anarsen sol á fer nona.

Vull ser pare, si Deu vol,
vull ser un espós modelo,
qu' es en eix mon un hom sol?
un calsassas, un mussol
y 'l te tothom per un lelo.

Vull que quan mori, 'l meu nom
trobi al mon sucesor digne,
vull ser ben vist de tothom,
desd' avuy... no bech mes rom
desd' avuy... soch Sant Benigne.

De fer versos vull deixar,
fora embrutar mes quartillas
per fer riure ò fer plorar;
ni vull dá un ral d' afeytá;
¡me deixaré las patillas!

Vull tornar treballadó,
vull deixar de se un *desastre*,
juro serne bon minyó!
ó si no, jo mateix, jo
me mato com á un pollastre!

Aixis, l' any passat, senyors,
m' esclamava ab fé sincera;
era per Cap d' any y ab plors
igual que 'l *noranta dos*
parlava de tal manera.

Aquest any, torno ja á dir
lo qu' he dit tantas vegadas...
Deu que no 'm deixi morir
si un altr' any tornan sentir
esclamaciós tan gastadas.

MERO COL.

NIT DE REYS

LA nit de Reys un noyet
pobre y poch espavilat,
va posar adelarar
las sabatas al balcó,
pensant lo noy inexpert
que 'ls tres reys las hi omplirian
del meller que portarian
sos patjes dintre 'l sarró.

En va al llit dormir volia;
ab los reys no més pensava
y sovint se desvetllava

entregantse á sa il·lusió;
pero al fi la son vencentlo
va dormir-se en sa taleya
y que 'ls reys li duyan veyá
de joguinas un caixó.

Y ja 'ls somiava ab la escala
de corda, com s' enfilavan,
y que dolsas li deixavan
cocas, neulas y turró;
y al fi, creyentse que 'ls reys
de son balcó ja eran dalt
va despertarse ab un salt

y mirá pel finestró.

Ya era de día, y al veure
pels balcóns dels senyors richs
turróns y juguets bonichs
y en lo seu... ¡ni un rosegó!
va exclamar plé de tristesa
y quedant desenganyat:
—Veíg que 'ls reys may han portat
per los pobres res de bó.

A. ROSSELL.

LOS REYS MACOS

Atechena

—L' estrella 'ns gira l' esquena.
—Temps ha qu' ho estava veyent.
—D' aixó si que no, 'n tinch pena;
tornant com torno á l' Orient
so la butxaca ben plena.

Teatros

CIRCO BARCELONÉS

L' éxit alcançat per nostre estimat director Sr. Ferrer y Codina ab l' estreno de *L'Etoile de Paris* ha sigut gran de debó.

En las funcions del diumenge lo teló va tenir qu' aixecarse *nada menos* que set ó vuyt vegadas finida la representació.

Y aixó sense clach ni regiment d' aplaudidors renaixensos.

Rebi lo nostre director la enhorabona de tota la Redacció de LA TOMASA.

NOVETATS

Durant la passada setmana ha seguit imperant *La Hostalera de la Vall*, obra que tant per son interessantíssim argument com per lo correctament qu' está escrita no vacilém en afirmar será una de las primeras de la temporada y de repertori en lo teatro regional. La execució que logra es ja inmillorable, sent en totas las representacions aplaudidíssims la Sra. Ferrer y los Srs. Borrás, Pigrau y Guitart.

També *La Lola* ha fet lo gastó entre los juguets finals representats, creixent en cada representació son bon éxit.

Per avuy está anunciat l' estreno de la obra de màgica del Sr. Colomer *La llantia maravillosa*, que será presentada ab tota la esplendides acostumada en aquest teatro, com es en decoracions, atrés, mobiliari, trajos y numerós cos de ball que será dirigit per lo Sr. Tarrida.

Ab fonament preveyém un éxit.

ROMEA

Segueixen los ensajos de la comedia en 3 actes *Tenorios*, y lo dimars va tenir lloch ab creixent éxit la 6.ª representació de *Las claus de Girona* y la comedia *Nit d' aygua* del senyor Ferrer y Codina.

Tenim la satisfacció de manifestar que los artistas d' aquest teatro han lograt ja fer la pau dels sous perduts durant los primers días de perturbació que van seguir al atentat del Liceo.

Ara vingan estrenos d' éxit y acert en escullir las obras de repertori porque pujan dir alló de que *no hay mal que por bien no venga*.

Pera dilluns 's prepara lo benefici dels acomodadors ab lo drama *El Registro de la Policia y Palos y a casa*, comedia del nostre Director, de temps ha no representada.

CATALUNYA

De l' extraordinari *poutpourri* que s' executá en la funció d' ignocents sols mereixé l' aplauso y predilecció del públich lo *Musée vivant*, presentació de coneguts quadros, y que per l' acert y bona direcció en la presentació dels mateixos, se veje la experta mà del escenógrafo Sr. Urgellés.

El Duo de La Africana ja está á las cercanías de las 100 representacions y son éxit es tan notable encar com lo primer dia.

Dimars se degué estrenar *El brazo derecho*, obra que á la villa del oso y el matroño diuhen que ha obtingut tan notable éxit.

GRAN-VIA (abans CALVO-VICO)

En la funció d' ignocents s' estrená una obra del autor que passa fama de ser tant modest com festiu escriptor y que intitula *La Llanterna màgica*. Aquesta obra que ja l' any passat s' havia representat, si bé ab escàs éxit, en altre teatro d' aquesta capital, constava allavors de dos actes y sens dubte veyent son aplaudit autor lo bunyol gros qu' era, ara ha tractat de ferlo més petit reduhint tot son interessant argument y escenas cómicas, en un acte que ara, ab tots sos recortes y anyadits ha lograt afirmar un cop més lo conegut refrán de

*La mona, aunque se vista de seda,
mona se queda.*

A continuació s' estrená una extravagancia original del conegut autor y aplaudit actor cómic de la companyia, senyor Montero, batejada ab lo grafich útol ortogràfic de *iiiiii.....????* y que va satisfacer per complert á la concurrencia per l' acert ab que en dístintas escenas sapigué presentar l' autor certs aconteixements que durant lo passat any, y ab més ó menos art, han lograt favorir las arcas de nostres teatros.

La obra del Sr. Montero fou sumament aplaudida y en ella denotá dit autor felissas disposicions pera lo teatro.

UN CÒMIC RETIRAT.

AL 1894.

MIRA, noy: si has de venir á fer lo que ha fet ton pare, ja 't prometo, are com are, que te n' has de penedir.

Si has de seguir sas peijadas, millor será, pe 'l téu bè, que antes d' acabá 'l Jané fugis á marxas dob-bladas.

Procura, com han fet altres, no causar dany á ningú; y aixís, portante bé tú, 'ns portarém bé nosaltres.

No cometis actes vils; vull dir, no agafis mals vicis: no 'ns vinguis ab *estropicis* y deixa viure 'ns tranquils.

Aixís te recordarém fentne elogis ab justicia... Áre, si dús la malicia del gueto, 't reventarém.

Perque ho tingas per sabut, ferte present 'm permeto que si dels pecats del gueto n' anessis tú geperut.

Tant bon punt haguem vist prou qu' ets un any estrafalari, t' ensorrém al calendari y 't farém, créume, un gep nou.

Com n' estém escarmentats, no 'ns fán *péssa* 'ls anys guerreros; no 'n volém més d' anys *bomberos* porque ja estém prou *cremats*.

No volém cap arma ni eyna en mans de cap héroe ó brau; no volém sang; volém pau; volém pá, salut y feyna.

Prén experiéncia, si vols, del mal que ha fet l' any passat; repara lo qu' hem guanyat: venjansas, llágrimas, dols...

Si aquí vols ferhi carrera, calcula que has de venirhi no ab la palma del martiri, sino ab lo ram d' olivera.

Ja t'ho he dit: si has de venir á fer lo que ha fet ton pare, 't prometo ja desd' are que te n' has de penedir.

PEPET DEL CARRIL.

Com á principi d' any lo senyor Schwartz va endursen un mico del cassino de la Plaza 'Real.

Ell volia una vara de primer tinent d' arcalde pero lo Sr. Gil, (no 'l de la butifa ra sense fil), sino lo nou quefa sagastí, 's' debía recordar

del discurs á las tropas expedicionarias que va dispará lo jove catedràtich y li va donar carbassa.

Prou va exclamarse l' home, pero tota la seva eloqüència va estrellarse en l' actitud enérgica del nou breno.

Vaja. . que per molts anys ..

Los Srs. Ayné Rabeil y Rovira y Serra han dut al tribunal un anunci de la societat *Centre Còmic Barcelonès*, en lo qual sembla que dits senyors han trovat algo injuriós pera las sevas personalitats.

Nosaltres l' hem llegit y trobém que mes motiu tenían d' enfadarse la sintaxis, la prosodia y l' ortografia. . y aquestas senyoras no creyém que s' hajan dat per entesas.

Be... ja no hi tornarà may mes.

Lo Sr. Sagasta diu que va suspendre lo concell de ministres del dimecres per haverli pitjorat lo mal de cap.

Com quedém?... ¿Es al cap ó als peus la malaltía del senyor Sagasta?

Jo crech que ja ni e'l ho sab...

Lo Sr. Moret té un projecte de reforma de primera ensenyansa.

En aixó hauria de dedicarse y no en fer tractats de comers La patria no sabria com agrahirli.

Los moros han regalat una gumia al general Macias.

De manera que tenim: *Un caball, una gumia* y lo que vagin entregant.

Després dirán que la campanya no será fructífera...

Segons informes, ja 's pinta en lo teatro de Novedats pera 'l drama *Jesús* del Sr. Guimerá.

Apropósit. Segons veus, un aplaudit autor está terminant un altre drama sacro titolat *Maria*, que 's pensa posarse en lo Liceo.

Ja no mes 'n falta un altre que escrigui lo *Joseph*, y tindrem: *Jesús, Maria y Joseph; Judas, Magdalena, Maria Magdalena* (difunta) y *La Passió*.

Sense contar l' altre *Jesús* de 'n Pitarra.

Ja n' hi ha per quedar enfitats de dramas sacros.

Chacun suit le penchant qui l' entraîne.

Ja han pres possessió los regiradors nous.

Mentres no prenguin rés mes, ja anirém be.

TEATRO CAMAMA

Gran funció de guassa dedicada á n' en *Quel Fildebola y Deulofeu*.

Ordre de la funció:

1.º Lo drama modelo de literatura liliputiense

Un bandido convicto y confeso

Desempenyat sota un sol qu' esberlará las pedras sens un bri de *sombra*.

2.º La comedia bufa

Desaparición de una pareja

y

aparición en el Juzgado

Ab coro d' actuaris, escribes y agutsils ab una decoració nova figurant Sant Gayetano.

3.º La pessa de circunstancias

Dos mil liras y tres meses de cangri

ó

Lo cant de la Palidonia

D' aquestas dos pessas lo beneficiat podrá triar la que vulgui.

A LAS DOTZE

A L' ARCALDIA

Telegramas

«Del nostre cable particular»

Marruecos, 3.—8 matí.—La ciutat s' engarlanda pera rebre ab tota pompa á D. Martí Camps, héroe de Sagunto y de Numancia.

Id. 3.—10 idem.—S' ha manat escombrar los carrers y posar domasos als balcóns, baix pena de tallar las orellas als que no obeheixin

HAI-GHA-CUIT.

Tanger, 3.—11 idem.—'N *Maimon*, al entrar á l' *alcassaba*, per poch 's trenca de riure.

Per sopar li han donat *mico* á l' espanyola y llonsas madrilenyas.

Després l' han fet sortir per la *porta d' escape*.

MARTÍN-GALA.

Frajana, 3.—12 idem.—Gran *juerga* en honor del Pací Ficador del Gurugú; ball d' odaliscas, cant flamench y *pluses* per postres, ab ascensos als mellors *cantaors*.

Melilla, 3.—2 tarde.—Lo caball d' en Martinet no presenta mal aspecte, es árabe de rassa y no hi haurá necessitat d' aplicarli la pedra... verda.

Fez, 3.—8 idem.—'3 busca l' ou més gros que 's trobí á las kábilas per colocarlo sota el coll de la guerrera del gran capití novell.

Lo moro que li aixafi estrenará lo primer parell de mitjons que s' usarán al imperi.

LALL-HU-FHA.

LA TOMASA

PERIÓDICH FESTIU, IL·LUSTRAT Y LITERARI

...~*~*~*...

◆ ¡ PREUS DE SUSCRIPCIÓ: ¡ ◆

Espanya y Portugal, trimestre.	1'50 pessetas.
Cuba y Puerto Rico, id.	2 »
Extranger, id.	2'50 »
Número corrent.	0'10 »

NOTA.—Tota reclamació podrá dirigirse á l' Administració y Redacció del periódich, carrer de Sant Ramón, número 5;

~*~* LITOGRAFIA BARCELONESA DE RAMÓN ESTANY ~*~*

**SORTIRÀ DEFINITIVAMENT
LO
PRÓXIM DIJOUS**

resultant casi *de franch*, pus quan lo vegin, quedarán que no sabrán lo que 'ls passa. Cubertas al cromo ab trenta mil colors justos (sino que no 's veuhen tots); travalls de 'n Pitarra, Ferrer y Codina, Emili Vilanova y altrás moltas máquinas de fer riurer.

Poesías, articles, gravats de 'n Dieguez, Llopart, Roig y altrás *primeras atas*, en fi, qu'hem volgut fer un regalo de cap d' any als nostres llegidors

Preu: 1 RAL

NOTA.— Als Srs. Corresponsals que no 'as dongan avis en contra bans del diumenge, los hi enviarém lo mateix nombre d' exemplars que de ordinari, y qui 'n vulgui mes que no s' adormi.

FELICITACIÓ DE LA TOMASA

Ab motiu de la entrada d' any nou y també per ser lo séptim de sa fundació la Redacció de LA TOMASA saluda desde sas columnas á tots sos favoreixedors desitjanlos hi un felis any y una nova era de prosperitat.

OBRAS DRAMÁTICAS

DE
RAMON BORDAS Y ESTRAGUES

*** Que es obsequi als favoreixedors de LA TOMASA ***
se concediran ab un 25 per 100 de rebu.

— de 10 obras distintas de 20 rs. á 15 "s.
— de 4 rs. á 3 rs.
— de 4 rs. á 3 rs.

De venta en la administració

SAN RAMÓN, 5.—BARCELONA

FANTASÍAS VULGARS

COLECCIÓ D' ARTICLES

Original de

LLUIS MILLA

ab un prólech

D. Emili Vilanova

Preu: 2 pessetas

SE VEN:

En las librerías y en nostra Administració